

Posudek bakalářské práce

Daniela Bohuslava

Květnové události roku 1945 na Náchodsku

Cílem bakalářské práce Daniela Bohuslava je nejen shrnout všechny dosud známé poznatky o jedné z posledních ozbrojených akcí 2. světové války na dnešním území České republiky, ale i pokusit se odpovědět na otázku, proč byl průběh květnových dnů roku 1945 v rámci regionu tak rozličný.

Autorovi rozhodně nelze vyčítat malou šíři pramenné základny – zejména pokud zohledníme dimenzi bakalářské práce. Figuruje zde rozsáhlý seznam literatury, v níž se objevují jména zahraničních autorů, což je u popisované události regionálního formátu zvláště pozitivní. Rovněž jako jednoznačné plus vnímám vyhledání a rozhovor s pamětníkem, což vyžaduje takřka badatelskou činnost, zatímco pečlivost v přípravě práce se dostala ke slovu v momentu, kdy autor vyhledal autora stěžejních prací o popisovaných událostech, navíc regionálního historika, bývalého ředitele náchodského muzea PhDr. Sádla a pokusil se zjistit, zda je možno vyplnit některá bílá místa v dané problematice. Navíc vyslyšel jeho odbornou radu v oblasti popisu zainteresovaných postav. V době, kdy řada vznikajících studentských prací je pouhými kompiláty již vybraného, je třeba tento téměř řemeslný přístup ocenit obzvláště jej podtrhuje autorova návštěva na lokacích, kterou bylo nutno dohodnout se státními orgány. Právě při této návštěvě autor pořídil snímek poškození běloveské celnice, který dosud nebyl publikován a který vzhledem k dynamickému stavebnímu rozvoji lokality a uplynulé době 73 let od zkoumaných událostí se dá označit jako unikátní. Přesto jsou některé pasáže práce založeny takřka výhradně na již publikované literatuře.

Za přínosnou lze označit kombinaci biogramů klíčových účastníků a popisu událostí května 1945, zejména v případě osoby náchodského kolaboranta Franze Ceeha. Autor jej nijak nedémonizuje a vhodnými zmínkami o jeho osobním pozadí rozkrývá kořeny motivace pro jeho pozdější chování v inkriminované době sklonku existence Protektorátu Čechy a Morava. Ceeh je spolu se svými pomyslným alter egem Josefem Půlpánem tak nejzajímavější postavou

celé práce. Rovněž obrazová příloha je nanejvýš na místě a kromě fotografií z interiéru běloveské celnice lze kladně hodnotit přítomnost archivních dokumentů.

Negativa práce vidím ve třech faktorech: 1) jazyk, který na některých místech sklouzává k irelevantnímu popisu autorových pocitů a především k hodnocení aktérů události, ať v globálním měřítku či v dimenzi jednotlivce. Taktéž líčení emocionálního dopadu návštěvy běloveské celnice je irelevantní a v práci by nemělo být zařazeno. Akcentování obecných nálad formulací „nikdo by nepomyslel“ není příliš šťastné a může působit jako zavádějící. Rovněž by autor měl mít stanoven jednotný úzus, na základě kterého bude používat zkratky – jde zejména o „čsl.“ vs. „čs.“ armádu coby pojem odkazující na brannou moc Republiky Československé.

2) struktura práce, která je příliš obšrná. Autor sice v úvodu zmiňuje důvody, proč problematiku zasazuje do širokých dějinných souvislostí, avšak tyto mantinely jsou nastaveny příliš široce. V důsledku je tak celých 9 z 61 stran textu věnováno úvodním kapitolám, které sehrávají roli maximálně rozvláchného úvodu. Především opakují obecně známé dějinné skutečnosti – byť vítám zmínku o Pražském povstání v kontextu se zkoumáním vojenskými historiky a jejich publikacemi z provenience Vojenského historického ústavu Praha a tudíž opětovné vyvracení v tuzemské populaci široce zakořeněného a tradovaného ahistorického mýtu o „zbytečné bojové akci na konci válečného konfliktu“ – a nemají a z hlediska zaměření práce ani nemohou mít potenciál k nějakému obsáhlejšímu líčení události květnového povstání. Navíc historie množiny zásadních aktérů na straně kolabujícího nacistického Německa, tj. oné jednotky Waffen SS, je autorem v práci popsána poměrně důkladně a to od doby jejího vzniku. Kdyby autor zvolil raději popis klíčových lokací v době existence Protektorátu Čechy a Morava, bylo by to pro účely práce vhodnější.

3) faktograficky vzato se autor pohybuje v mantinelech dobové reality, avšak ve svých poznámkách pod čarou, kde uvádí kromě citací i např. nezbytné technické údaje, mohl vzít v potaz velmi důležitý faktor každého textu o vojenských jednotkách a to jejich organizaci. Čtenář se tak prakticky nic nedozví o struktuře sil obou bojujících stran, a pokud autor měl za cíl podat komparativním vysvětlením odpověď na otázku, jak se povstání regionálně vyvíjelo v závislosti na jeho výchozích podmínkách, pak je třeba kromě anatomie povstaleckých sil provést rozbor i sil německých. Respektive prakticky se tak nedočteme, odkud se ony inkriminované stíhače tanků Hetzer v Bělovsi vzaly a jak bylo jejich taktické nasazení ošetřeno – autor se mohl kupř. blíže zmínit o fungujících

nacistických Kampfgruppen, které pod sebe stahovaly zbytky rozbitých jednotek a tvořily provizorní organizační schéma.

Celkově však pozitiva práce převládají nad negativy. Autorovi bezesporu nelze upřít snahu, se kterou práci nejen psal, návštěvu archivů, lokací či pamětníků, ale i potřebnou dobu vyhrazenou k tomu, aby vzniklo dílo oplývající výpovědní hodnotou. Co v rámci oné zmiňované komparace nevyznívá pro autora nejpozitivněji, je závěr, ve kterém se vrátil ke konstatování obecných historických skutečností, které do práce obsáhl již v rozmáchlém úvodu. Po stránce strukturální se text dá označit za koherentní, autor se vždy věnuje jedné dějové linii událostí či historické postavě. Taktéž počet překlepů a gramatických chyb, byť se vyskytujících, není pro práci diskvalifikační. I přes výše zmíněné nedostatky **práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení stupněm**

10. 5. 2018

Mgr. Jan Hrubecký